

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет психології та соціології
Кафедра педагогічної та вікової психології

СИЛАБУС

I. Опис навчальної дисципліни
„ПСИХОЛОГІЯ МІЖОСОБИСТІСНОЇ ВЗАЄМОДІЇ”
(рік викладання 2021-2022 н.р.)
Денна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість годин/кредитів 90 / 3	Галузь знань: 24 Сфера обслуговування Спеціальність: 242 Туризм Освітньо-професійна програма: Туризм Галузь знань: 24 Сфера обслуговування Спеціальність: 241 Готельно-ресторанна справа Освітньо-професійна програма: Готельно-ресторанна справа	Нормативна
		Рік навчання <u> 2 </u>
		Семестр <u> 4-ий </u>
		Лекції <u> 14 </u> год.
		Практичні (семінарські) <u> 30 </u> год.
ІНДЗ: <u>немає</u>		Лабораторні <u> 0 </u> год.
		Індивідуальні <u> 0 </u> год.
		Самостійна робота <u> 40 </u> год.
		Консультації <u> 6 </u> год.
		Форма контролю: залік

Заочна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість годин/кредитів 90 / 3	Галузь знань: 24 Сфера обслуговування Спеціальність: 242 Туризм Освітньо-професійна програма: Туризм	Нормативна
		Рік навчання <u> 2 </u>
		Семестр <u> 4-ий </u>
		Лекції <u> 6 </u> год.
		Практичні (семінарські) <u> 8 </u> год.
ІНДЗ: <u>немає</u>		Лабораторні <u> 0 </u> год.
		Індивідуальні <u> 0 </u> год.
		Самостійна робота <u> 64 </u> год.
		Консультації <u> 12 </u> год.
		Форма контролю: залік

II. Інформація про викладача

ППП – Кордунова Наталія Олександрівна

Науковий ступінь – кандидат психологічних наук

Вчене звання – доцент

Посада – доцент

Контактна інформація – 0506788227; Natali4727@ukr.net

III. Опис дисципліни

1. АНОТАЦІЯ КУРСУ:

Курс «Психологія міжособистісної взаємодії» спрямований на вивчення психологічних особливостей взаємодії, які дозволяють майбутньому спеціалісту правильно розуміти сутність міжособистісних стосунків і забезпечити гармонійний розвиток власних стосунків з іншими людьми у процесі повсякденної взаємодії. Вивчення даного курсу дає майбутнім спеціалістам змогу розпізнавати основні дисгармонії у стосунках людей і професійно та вміло їх долати, таким чином допомагати людям налагоджувати міжособистісну взаємодію.

Предмет навчальної дисципліни: система наукових положень про міжособистісну взаємодію та особливості її формування.

2. Пререквізити: Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з дисциплін «Загальна психологія», «Вікова та педагогічна психологія», «Соціальна психологія».

Постреквізити: Основні положення навчальної дисципліни є важливим напрямком підготовки майбутніх спеціалістів у сфері професійної діяльності.

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – ознайомлення студентів з різноманітністю теоретичного і емпіричного матеріалу про особливості міжособистісної взаємодії, способи її ефективного застосування.

Завдання навчальної дисципліни - ознайомити студентів з основними поняттями особистісної взаємодії; дати характеристику відносинам, їх особливостей формування; охарактеризувати сутність суспільних стосунків; розглянути особливості дисгармонійних відносин; ознайомити з основними напрямками покращення міжособистісної взаємодії; формувати вміння у студентів використовувати психологічні знання курсу у майбутній професійній діяльності.

У результаті вивчення курсу студенти повинні *знати*:

- теоретичні підходи до форм поведінки особистості у міжособистісній взаємодії;
- сутність стосунків;
- структуру взаємовідносин у малій і великій соціальній групі;
- розвиток спілкування і стосунків в онтогенезі.

уміти:

- працювати з науковою та навчально-методичною літературою;
- застосовувати теоретичні знання у практичній діяльності;
- володіти методами психологічного дослідження міжособистісних стосунків в групі;
- володіти навичками проведення тренінгових вправ для вирішення конфліктів, налагодження ефективної міжособистісної взаємодії.

4. Результати навчання (Компетентності)

У ході вивчення навчальної дисципліни студенти повинні набути компетенцій:

Туризм

Загальні компетентності:

- ЗК 01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;
- ЗК 03. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо;
- ЗК 08. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій;
- ЗК 12. Навички міжособистісної взаємодії;
- ЗК 14. Здатність працювати в команді та автономно.

Фахові компетентності:

- ФК 16. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- ФК 23. Здатність забезпечувати безпеку туристів у звичайних та складних форс-мажорних обставинах;
- ФК 26. Здатність визначати індивідуальні туристичні потреби, використовувати сучасні технології обслуговування туристів та вести претензійну роботу;
- ФК 27. Здатність до співпраці з діловими партнерами і клієнтами, уміння забезпечувати з ними ефективні комунікації;
- ФК 28. Здатність працювати у міжнародному середовищі на основі позитивного ставлення до несхожості до інших культур, поваги до різноманітності та мультикультурності, розуміння місцевих і професійних традицій інших країн, розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці.

Програмні результати

- РН 6. Виявляти і пояснювати принципи і методи організації та технології обслуговування туристів;
- РН 7. Розробляти, просувати та реалізовувати туристичний продукт;
- РН 9. Організовувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки;
- РН 12. Застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг;
- РН 13. Встановлювати зв'язки з експертами туристичної та інших галузей;
- РН 15. Проявляти професійну толерантність до виявлення альтернативних принципів;
- РН 16. Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості.
- РН 18. Адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях;
- РН 19. Аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань.

Готельно-ресторанна справа

Загальні компетентності:

- ЗК 02. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо, реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;
- ЗК 03. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- ЗК 04. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;
- ЗК 05. Здатність працювати в команді;
- ЗК 07. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності;
- ЗК 10. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Фахові компетентності:

- ФК 02. Здатність організовувати сервісно-виробничий процес з урахуванням вимог і потреб споживачів та забезпечувати його ефективність;
- ФК 04. Здатність формувати та реалізовувати ефективні зовнішні та внутрішні комунікації на підприємствах сфери гостинності, навички взаємодії;
- ФК 05. Здатність управляти підприємством, приймати рішення у господарській діяльності суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу;
- ФК 08. Здатність розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати споживання готельних та ресторанних послуг для різних сегментів споживачів.

Програмні результати:

- РН 07.** Організовувати процес обслуговування споживачів готельних та ресторанних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки;
- РН 08.** Застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами готельних та ресторанних послуг;
- РН 10.** Розробляти нові послуги (продукцію), використовуючи сучасні технології виробництва та обслуговування споживачів;
- РН 13.** Визначати та формувати організаційну структуру підрозділів, координувати їх діяльність, визначати їх завдання та штатний розклад, вимоги до кваліфікації персоналу;
- РН 16.** Виконувати самостійно завдання, розв'язувати задачі і проблеми, застосовувати їх в різних професійних ситуаціях та відповідати за результати своєї діяльності;
- РН 17.** Аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань при організації ефективних комунікацій зі споживачами та суб'єктами готельного та ресторанного бізнесу;
- РН 19.** Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості;
- РН 21.** Розуміти і реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

5. Структура навчальної дисципліни

(денна форма навчання)

Назви змістовних модулів і тем							
	Усього						
		Лек.	Практ.	Лаб.	Консульт.	Сам. роб.	Форма контролю / Бали
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовний модуль 1. Теоретичні основи міжособистісної взаємодії							
Тема 1. Взаємодія як психологічна категорія	12	2	4		1	5	5
Тема 2. Особливості взаємодії протягом онтогенезу	12	2	4		1	5	5
Тема 3. Форми поведінки особистості в міжособистісній взаємодії	12	2	4		1	5	5
Тема 4. Психологічні технології ефективності взаємодії в професійній діяльності	11	2	4		0	5	5
Разом за модулем 1	47	8	16	0	3	20	20
Змістовний модуль 2. Загальні методичні підходи до розвитку міжособистісної взаємодії							
Тема 5. Спілкування як форма взаємодії у професійній діяльності	11	2	4		0	5	5
Тема 6. Агресія як вид деструктивної взаємодії	12	2	4		1	5	5
Тема 7. Бар'єри у професійній взаємодії	11	1	4		1	5	5
Тема 8. Особливості побудови взаємодії з різними категоріями учасників	9	1	2		1	5	5
Разом за модулем 2	43	6	14		3	20	20
Модульна контр. робота №1							30
Модульна контр. робота №2							30
Всього годин / Балів	90	14	30		6	40	100

(заочна форма навчання -Туризм)

Назви змістовних модулів і тем							
	Усього						
		Лек.	Практ. (Семін.)	Лаб.	Консульт.	Сам. роб.	Форми контр / Бали.
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовний модуль 1. Теоретичні основи міжособистісної взаємодії							
Тема 1. Взаємодія як психологічна категорія	11	1	1		1	8	5
Тема 2. Особливості взаємодії протягом онтогенезу	11	1	1		1	8	5
Тема 3. Форми поведінки особистості в міжособистісній взаємодії	11	1	1		1	8	5
Тема 4. Психологічні технології ефективності взаємодії в професійній діяльності	11	1	1		1	8	5
Разом за модулем 1	44	4	4	0	4	32	20
Змістовний модуль 2. Загальні методичні підходи до розвитку міжособистісної взаємодії							
Тема 5. Спілкування як форма взаємодії у професійній діяльності	13	1	2		2	8	10
Тема 6. Агресія як вид деструктивної взаємодії	10	0	0		2	8	0
Тема 7. Бар'єри у професійній взаємодії	13	1	2		2	8	10
Тема 8. Особливості побудови взаємодії з різними категоріями учасників	10		0		2	8	0
Разом за модулем 2	46	2	4	0	8	32	20
Модульна контр. робота №1							30
Модульна контр. робота №2							30
Всього годин / Балів	90	6	8	0	12	64	100

6. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

(денна форма навчання)

№ п/п	Тема	Кількість годин
	Змістовний модуль 1. Теоретичні основи міжособистісної взаємодії	
1	Взаємодія як психологічна категорія	5
2	Особливості взаємодії протягом онтогенезу	5
3	Форми поведінки особистості в міжособистісній взаємодії	5
4	Психологічні технології ефективності взаємодії в професійній діяльності	5
Разом за модулем 1		20
	Змістовний модуль 2. Загальні методичні підходи до розвитку міжособистісної взаємодії	
5	Спілкування як форма взаємодії у професійній діяльності	5
6	Агресія як вид деструктивної взаємодії	5
7	Бар'єри у професійній взаємодії	5
8	Особливості побудови взаємодії з різними категоріями учасників	5
Разом за модулем 2		20
	Всього годин:	40

(заочна форма навчання)

№ п/п	Тема	Кількість годин
	Змістовний модуль 1. Теоретичні основи міжособистісної взаємодії	
1	Взаємодія як психологічна категорія	8
2	Особливості взаємодії протягом онтогенезу	8
3	Форми поведінки особистості в міжособистісній взаємодії	8
4	Психологічні технології ефективності взаємодії в професійній діяльності	8
Разом за модулем 1		32
	Змістовний модуль 2. Загальні методичні підходи до розвитку міжособистісної взаємодії	
5	Спілкування як форма взаємодії у професійній діяльності	8
6	Агресія як вид деструктивної взаємодії	8
7	Бар'єри у професійній взаємодії	8
8	Особливості побудови взаємодії з різними категоріями учасників	8
Разом за модулем 2		32
	Всього годин:	64

IV. Політика оцінювання

Політика викладча щодо студента:

Студент зобов'язаний відвідувати практичні заняття протягом семестру. При підготовці до практичних занять ґрунтовно опрацьовувати теоретичний матеріал, першоджерела, додаткову літератури з теми, яку обрав. Повинен скласти глосарій понять і термінів з даного курсу. На практичні заняття студент повинен підібрати психодіагностичні методики для проведення дослідження.

Політика щодо академічної доброчесності:

Студент повинен дотримуватись академічної доброчесності:

- Самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання.
- Посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей.

Політика щодо перескладання: усі заняття студенти відвідують згідно розкладу навчального процесу, однак, якщо студент має право на вільне відвідування, то може відпрацювати пропущені заняття під час індивідуальних консультацій або виконати письмово індивідуальні завдання (конспекти, реферати, презентації).

V. Підсумковий контроль

Поточний контроль проводиться у вигляді усного або письмового опитування.

Проміжний контроль (модульна контрольна робота) проводиться письмово, або у формі тестування. Модульний зріз передбачає 30 тестових завдань, які складаються з лекційного курсу, практичних занять і питань, які виносяться на самостійне опрацювання. Правильне розв'язання тестового завдання оцінюється в 1 бал. Таким чином, максимальна кількість балів, яку студент може отримати за одну модульну контрольну роботу – 30 балів (загалом 60 балів за дві модульні контрольні роботи).

Підсумковий контроль – залік. Оцінювання знань студентів здійснюється за результатами поточного (40 балів) й модульного контролю (60 балів).

Завдання із цих видів контролю оцінюється від 0 до 100 балів включно.

Питання підготовки до заліку

1. Взаємодія як психологічна категорія.
2. Поняття міжособистісна взаємодія.
3. Спілкування як чинник взаємодії.
4. Особливості взаємодії.
5. Взаємодія і міжособистісний вплив.
6. Бар'єри у професійній взаємодії.
7. Технології ефективності взаємодії.
8. Конфлікти у професійній взаємодії.
9. Форми поведінки особистості у міжособистісній взаємодії.
10. Деформації взаємодії.
11. Деструктивні види взаємодії.
12. Умови та стратегії взаємодії.
13. Міжособистісна взаємодія у дошкільному віці.
14. Міжособистісна взаємодія у молодшому шкільному віці.
15. Міжособистісна взаємодія у підлітковому віці.
16. Міжособистісна взаємодія у юнацькому віці.
17. Міжособистісна взаємодія у період ранньої дорослості..
18. Психологічні особливості міжособистісної взаємодії у період зрілої дорослості.

19. Особливості міжособистісної взаємодії у період старості.
20. Агресія як вид деструктивної взаємодії.
21. Поняття соціальних відносин.
22. Ділові відносини.
23. Особистісні та міжособистісні відносини.
24. Поняття соціальної взаємодії.
25. Поняття соціальної ролі.
26. Теорія «людських відносин» Е.Мейо.
27. Стиль і способи соціальної взаємодії у працях К.Левіна.
28. Стили взаємовідносин.
29. Теорія соціального обміну Дж.Хоманса.
30. Теорія міжособистісних потреб У.Шутца.
31. Поняття афілітації у соціальній психології.
32. Прив'язаність як соціальне явище.
33. Поняття дружби як феномену міжособистісної взаємодії.
34. Любов. Варіації любові.
35. Поняття міжособистісної атракції.
36. Довіра як компонент психіки особистості.
37. Умови співробітництва.
38. Упередження як деструктивна форма міжособистісної взаємодії.
39. Стереотипи як джерело упереджень.
40. Дискримінація у міжособистісній взаємодії.
41. Вплив агресії на взаємодію.
42. Фрустрація як фактор агресії.
43. Соціальне научіння агресії.
44. Поняття конфронтації у соціальній психології.
45. Причини виникнення та шляхи подолання конфліктів.
46. Конкуренція та суперництво як передумови конфліктів.
47. Психологічні джерела негативних відносин між людьми.
48. Поняття спілкування.
49. Комунікативний аспект спілкування.
50. Перцептивний аспект спілкування.
51. Спілкування як сприймання людьми один одного.
52. Спілкування як обмін інформацією.
53. Інтерація у спілкуванні.
54. Стили ділового спілкування.
55. Цінність міжособистісної взаємодії у спілкуванні.
56. Трансактний аналіз спілкування Е.Берна.
57. Розвиток спілкування і стосунків з дорослими в немовлячий період.
58. Способи впливу у процесі взаємодії.
59. Стратегія залагодження конфліктів у міжособистісній взаємодії.
60. Міжособистісна взаємодія і стосунки.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 – 81	Добре
67 – 74	Задовільно
60 – 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

ВІІ. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна:

Основна література

1. Андреева Г. М. Зарубежная социальная психология XX ст. : Учеб. пособ. / Г. М. Андреева. – М. : Аспект-Прес, 2001. – 288 с.
2. Андреева Г. М. Социальная психология : Учеб. для вузов. / Г. М. Андреева. – М. : МГУ, 2002. – 420 с.
3. Андриенко Е. В. Социальная психология : Учеб. пособ. / Е. В. Андриенко. – М. : Академия, 2001. – 262 с.
4. Белинская Е. П. Социальная психология личности : Учеб. пособ. / Е. П. Белинская, О. А. Тихомандрицкая. – М. : АСПЕК-Пресс, 2001. – 304 с.
5. Битянова М. Р. Социальная психология. Наука, практика и образ мыслей. / М. Р. Битянова. – М. : ЭКСМО-Пресс, 2001. – 575 с.
6. Еникеева М. И. Общая и социальная психология : Учеб. / М. И. Еникеева. – М. : НОРМА, 2002. – 611 с.
7. Корнєв М. Н. Соціальна психологія : Підручник / М. Н. Корнєв. – К. : Вища школа, 1995. – 303 с.
8. Лисина И. И. Проблемы онтогенеза общения / И. И. Лисина. – М. : Педагогика, 1986. - 143 с.
9. Москаленко В. В. Соціальна психологія : Підручник / В. В. Москаленко. – К. : Цент. навч. літ, 2005. – 624 с.
10. Нартова-Бочавер С. Психология личности и межличностных отношений / С. Нартова-Бочавер. – М. : Изд-во ЭКСМО-Пресс, 2001. – 416.
11. Обозов Н. Н. Психология межличностных отношения / Н. Н.Обозов. – К. : Знание, 1990. – 352с.
12. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія : Навч. посіб. / Л. Е.Орбан-Лембрик. – К. : Академвидав, 2005. – 446 с.
13. Парыгин Д. Б. Социальная психология / Д. Б. Парыгин. – СПб. : ИГУП, 1999. – 592 с.
14. Социальная психология: Учеб. пособ. / А.Н. Сухов и др. – М. : Академия, 2001. – 599 с.
15. Социальная психология : Учеб. пособ. / А. Л. Журавлев и др. – М. : ПЕРСЭ, 2002. – 351 с.
16. Социальная психология в современном мире : Учеб. пособ. / Под ред. Г. М. Андреевой, А. И. Донцова. – М. : А-Прес, 2002. – 335 с.
17. Хьюстон М. Введение в социальную психологию. Европейский поход : Учеб. / М. Хьюстон. – М. : Юнити-Дана, 2004. – 594 с.
18. Швачко О. В. Соціальна психологія : Навч. посіб. / О. В. Швачко. – К. : Вища школа, 2002. – 111 с.

19. Шибутани Т. Социальная психология / Т. Шибутани. – Ростов-на Дону : Феникс, 2002. – 554 с.

Додаткова література

1. Абрамова Г. С. Сборник задач по социальной психологии и психологии развития / Г. С. Абрамова. – М. : Академия, 1999. – 143 с.

2. Авраменкова В. В. Социальная психология детства: Развитие отношений ребенка в детской субкультуре / В. В. Авраменкова. – М.-Воронеж : НПО МОДЭК, 2000. – 412 с.

3. Агеев В. С. Методика исследования межгрупповой дифференциации Г.Тэджфела и ее модификация / В. С. Агеев // Вестник Моск.ун-та. Серия: Психология. – 1985. - № 5.

4. Бодалев А. А. Личность и общение. Избранные труды / А. А. Бодалев. – М. : Знание, 1983. – 412с.

5. Волков Б. С. Психология младшего школьника: Учеб. пособие / Б. С. Волков. – М. : Пед. общество России, 2002. - 128 с.

6. Коломинский Я. Л. Учителю о психологии детей шестилетнего возраста / Я. Л. Коломинский. – М. : Просвещение, 1988. – 189 с.

7. Кордунова Н. О. Психолого-педагогічний практикум / Н. О. Кордунова. – Луцьк : ПП Іванюк В. П. , 2020. – 88 с.

8. Кордунова Н. О. Розвиток духовності учнів старшого шкільного віку у процесі спілкування [Текст]: монографія / Н. О. Кордунова. – Луцьк : Вежа-друк, 2015. – 264 с.

9. Павелків Р. В. Вікова психологія : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Р. В. Павелків. – К. : Кондор, 2011. – 468 с.

10. Райс Ф. Психология подросткового и юношеского возраста: Учеб. пособ. / Ф. Райс. – СПб. : Питер. 2000. - 656 с.